T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 459
KARAR NO: 2020 / 564
KARAR TR : 28.9.2020

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M. K.K.
Vekilleri : Av. A. D.- Av. F.N.Y.
Davalı : Manisa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. N.G.i - Av. S. S.D.

O L A Y : Dava dilekçesinde özetle; 18.5.2019 tarihinde 45 ... 222 plakalı araç ile Manisa ili, Yunusemre ilçesi, Manolya sokak üzerinde seyir halinde iken yolda bulunan rögar kapağının yarı açık vaziyette olması ve hiçbir uyarı ve işaret bulunmaması nedeniyle trafik kazası meydana geldiğinden bahisle, bu kaza neticesinde oluşan araç hasarı ve zararının, trafik kazasının oluşumunda kusurlu olduğu ileri sürülen davalı idareden kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemleriyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

MANİSA 2. İDARE MAHKEMESİ E:2019/631 sayılı dosyasında verdiği 16.9.2019 gün, K:2019/782 sayılı kararında, "... 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklı sorumluluk hukukuna ilişkin olduğu anlaşılan dava konusu uyuşmazlığın çözümünün, Mahkememizin görevinde olmayıp, adli yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta verilen Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 29.04.2019 tarih ve E:2019/257, K:2019/352 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddine, ..." karar verilmiş olup, karara karşı yapılan istinaf kanun yolu başvurusunun reddine 12.12.2019 tarihinde kesin olmak üzere karar verilmiş ve karar aynı tarihte kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı taleple bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

MANİSA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 2020/31 sayılı dosyasında "... Tüm dosya kapsamı ve dilekçeler değerlendirildiğinde; davacı tarafından aynı istemli davanın öncesinde idari yargı da açıldığı Manisa 2. İdare Mahkemesinin 2019/631 esas ve 2019/782 karar ile görevsizlik kararının verildiği ve kararın kesinleştiği, mahkememize gelen aynı istemli dava incelendiğinde İdare Mahkemesinin görevli olduğu kanaati hasıl olmuştur.

Zira 2918 sayılı Kanunun 110.maddesinin 1.fıkrasında 'işleteni veya sahibi devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil bu kanundan doğan sorumluluk davaları adli yargı da görülür, zarar görenin kamu görevlisi olması bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez, hemzemin geçit tren ve trafik kazalarında da bu kanun hükümleri uygulanır' içermektedir. Bu düzenleme kamu araçlarının verdiği zararlar nedeni ile işletenin (kamu kurumunun) sorumluluğuna ilişkindir, oysa dava konusu davalı idarenin trafik düzeni ve trafik güvenliği nedeni ile üstlendikleri kamu hizmetleri, hizmet kusurundan kaynaklanmaktadır zira rögar kapağına çarpılması sonucunda kazanın meydana geldiği ve dava konusu zararın oluştuğu iddiası mevcuttur. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan davalının karayollarının trafiğin güvenli şekilde işleyişini sağlayacak şekilde bulundurma yükümlülüğünü yerine getirmesindeki eksiklik nedeni ile doğan davalardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 2.maddesi gereğince idari aleyhine tam yargı davasının, idari yargı yerinde açılması gerekir. Karayolları trafik kanunun 85 ve devamındaki maddeler araç işleteninin sorumluluğunu düzenlemiş olup, idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan sorumluluğu ise bu yasa kapsamı dışında tutulmuştur. Görev kamu düzenine ilişkin olduğundan mahkememizin görevsiz olduğu nazara alınarak 2247 sayılı Kanunun 19.maddesi gereğince uyuşmazlığın giderilmesi için uyuşmazlık mahkemesine başvuru yapmak gerekmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Mahkememizin hizmet kusuruna dayalı tazminat istemine ilişkin iş bu dava da görevsiz olduğundan ve Manisa 2. İdare Mahkemesinin 2019/631 esas ve 2019/782 karar sayılı kararı ile görevsizlik kararı verildiğinden 2247 sayılı Kanunun 19.maddesi gereğince uyuşmazlığın giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ..." karar vererek 14.7.2020 gün ve E:2020/31 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 10.8.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Birol SONER, Suna TÜRE, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan28.9.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dosyasının, kesinleşmiş idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Burak Cenk İLHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; meydana gelen trafik kazasında oluşan zararın, olayın oluşumunda kusuru olduğu ileri sürülen davalı kurumdan tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" denilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan

nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Manisa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Manisa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 28.9.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Burhan | Şükrü | Birol | Suna |
| ÜSTÜN | BOZER | SONER | TÜRE |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Aydemir | Nurdane | Ahmet |
| TUNÇ | TOPUZ | ARSLAN |

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 28.9.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN